Σχόλιο του συμβούλου του Πατριάρχη Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών πρωθιερέα Νικολάου Μπαλασόφ σχετικά με τη δήλωση του Προέδρου της Δημοκρατίας της Λετονίας

Ο σύμβουλος του Πατριάρχη Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών πρωθιερέας Νικόλαος Μπαλασόφ σχολίασε τη δήλωση του Προέδρου της Δημοκρατίας της Λετονίας Έγκιλς Λέβιτς σχετικά με τις τροποποιήσεις, που εισηγήθηκε στο Σαϊμά της Λετονίας ως προς τον νόμο για την Ορθόδοξη Εκκλησία της Λετονίας. Το σχόλιο αναρτήθηκε στις 7 Σεπτεμβρίου 2022 στην επίσημη ιστοσελίδα του Πατριαρχείου Μόσχας:

«Μελέτησα επισταμένως τη δήλωση του Προέδρου της Δημοκρατίας της Λετονίας Έγκιλς Λέβιτς σχετικά με τις τροποποιήσεις, που εισηγήθηκε στο Σαϊμά της Λετονίας, ως προς τον νόμο για την Ορθόδοξη Εκκλησία της Λετονίας. Έκπληξη προκαλεί η ανεπαρκής γνώση του αρχηγού του κράτους σχετικά με την ιστορία της χώρας του. Πράγματι, όπως αναφέρει, η αυτοτέλεια στη διοίκηση παραχωρήθηκε στην Ορθόδοξη Εκκλησία στη Λετονία από τον Άγιο Πατριάρχη Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών Τύχωνα το καλοκαίρι του 1921. Ωστόσο η ίδια αυτοτέλεια επαναβεβαιώθηκε από τον Πατριάρχη Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών Αλέξιο Β΄ και την Ιερά

Σύνοδο της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας στις 11 Αυγούστου 1992, ενώ στις 22 Δεκεμβρίου ο Πατριάρχης Αλέξιος υπέγραψε τον σχετικό Τόμο της αυτοδιοίκησης. Είναι ακριβώς το ίδιο καθεστώς, το οποίο απολάμβανε η Ορθόδοξη Εκκλησία της Λετονίας επί του αρχιεπισκόπου Ιωάννου Πόμερ και το απολαμβάνει μέχρι σήμερα. Για την εφαρμογή αυτού του καθεστώτος δεν χρειάζεται να ψηφισθούν νέοι νόμοι. Οι ιστορικοί «Κανόνες για τη θέση της Ορθοδόξου Εκκλησίας» (το προσχέδιο των οποίων καταρτίσθηκε από τον ίδιο τον αρχιεπίσκοπο Ιωάννη), που ανέφερε ο Πρόεδρος, ενεκρίθησαν στις 8 Οκτωβρίου 1926 από την κυβέρνηση της Λετονίας και ήταν για την εποχή τους θετικό επίτευγμα: χάρη σε αυτούς η Ορθόδοξη Εκκλησία της Λετονίας απέκτησε τα δικαιώματα του νομικού προσώπου. Όμως εκεί επρόκειτο για "δικαιώματα αυτοτέλειας και αυτοπροσδιορισμού" και όχι για το αυτοκέφαλο, όπως εσφαλμένα θεωρεί ο κύριος Λέβιτς. Έχοντας στις εκκλησιαστικές της υποθέσεις πλήρη ελευθερία ως προς την εσωτερική αυτοδιοίκηση, η Ορθόδοξη Εκκλησία της Λετονίας διατήρησε και διατηρεί την πνευματική σχέση της με όλο το πλήρωμα της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας και δεν αποκόπτεται από αυτήν. Ακριβώς αυτή ήταν η παρακαταθήκη του Αγίου αρχιεπισκόπου Ρίγας Ιωάννη, ο οποίος πλήρωσε με το ακριβότερο αντίτιμο για την αφοσίωση στην εκκλησιαστική ενότητα, με την ίδια του τη ζωή.

Οι διώξεις της Ορθοδοξίας στη Δημοκρατία της Λετονίας, άρχισαν δυστυχώς από τα πρώτα χρόνια της υπάρξεώς της. Μερικές ημέρες πριν φθάσει στη Ρίγα ο αρχιεπίσκοπος Ιωάννης, οι Αρχές δήμευσαν και παραχώρησαν στους ρωμαιοκαθολικούς την ιερά μονή του Αγίου Αλεξίου, του ανθρώπου του Θεού, όπου στεγαζόταν η έδρα του αρχιεπισκόπου Ρίγας και ο Σεβασμιώτατος επί χρόνια διέμενε σε ένα σκοτεινό υπόγειο κάτω από τον καθεδρικό ναό. Κατασχέθηκαν 28 ναοί, έκλεισε η ιερατική σχολή και το κτίριό της παραχωρήθηκε στο Πανεπιστήμιο της Λετονίας, όπως και το εκκλησιαστικό φροντιστήριο, στο οποίο στεγάσθηκε στρατιωτική σχολή, κατασχέθηκε το τέταρτο μέρος των κτηρίων, που ήταν ιδιοκτησία της Εκκλησίας, ενώ στο αίτημα για νομική προστασία της Ορθοδόξου Εκκλησίας στη χώρα ο πρώτος Πρόεδρος της Λετονίας Γιάνις Τσάξτε απάντησε: «Αυτό δεν συνάδει ούτε με τα κρατικά συμφέροντα, αλλά ούτε και με τη σημερινή πολιτική κατάσταση. Κατά τον ίδιο ακριβώς τρόπο ενεργούν και οι γείτονες της Λετονίας». Μετά την υιοθέτηση των "Κανόνων" του 1926 η θέση της Εκκλησίας κάπως βελτιώθηκε, αλλά δεν έπαυσε η πολιτική πίεση, που απέβλεπε στην πλήρη αποκοπή της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Λετονίας από το Πατριαρχείο Μόσχας. Εν τω μεταξύ από τις επιστολές του αρχιεπισκόπου Ιωάννη, που έφθασαν μέχρι των ημερών μας, είναι γνωστό ότι επεδίωκε "να τηρήσει λεπτομερέστατα το ακριβές νόημα των πλαισίων" του εγγράφου, που χορήγησε ο Πατριάρχης Τύχων, ήλπιζε να δικαιώσει την εμπιστοσύνη του και ποτέ δεν χρησιμοποιούσε "τις σκανδαλώδεις λέξεις 'αυτοκέφαλο' και 'αυτόνομο' " (επιστολή στον μητροπολίτη Βίλνας και Λιθουανίας Ελευθέριο από 1ης Νοεμβρίου 1927). Με άλλα λόγια, ο Σεβασμιώτατος ήταν ανυποχώρητος και σύντομα, μετά την εγκαθίδρυση του δικτατορικού καθεστώτος του Κάρλις Ούλμανις, που συνοδεύθηκε με διάλυση του Κοινοβουλίου, απαγόρευση των πολιτικών κομμάτων και κατάργηση της ελευθερίας του Τύπου, τον Οκτώβριο του 1934 ο ιεράρχης σκοτώθηκε με άγριο τρόπο. Το έγκλημα παρέμεινε ανεξιχνίαστο. Και μόνον μετά από αυτή τη δολοφονία το 1936 οι Αρχές της Λετονίας κατάφεραν να πετύχουν (αντί του αιτηθέντος αυτοκεφάλου) την υποταγή της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Λετονίας στη δικαιοδοσία του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, η οποία παρέμεινε στη Λετονία μέχρι το 1940. Για να επιτευχθεί αυτός ο σκοπός – κάτι που δεν ήταν και πολύ δύσκολο κατά την εποχή της δικτατορίας του "ηγέτη του έθνους" – χρειάσθηκε να απαγορευθεί για ενάμιση χρόνο η σύγκληση της Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Λετονίας, να αντικατασταθεί καταναγκαστικά όλη σχεδόν η σύνθεση της Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Λετονίας κατόπιν απαιτήσεως του υπουργείου Εσωτερικών με "κατάλληλα" πρόσωπα, να τροποποιηθεί κατά την υπόδειξη επίσης του ΥΠΕΣ το Καταστατικό της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Λετονίας, ούτως ώστε όλα τα σημαντικά ζητήματα, συμπεριλαμβανομένων και των εκλογών επισκόπων, να αντιμετωπίζονται μόνον με τη συναίνεση των οργάνων της κρατικής εξουσίας.

Το νομοσχέδιο του Προέδρου Λέβιτς, που αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του Κοινοβουλίου της Λετονίας, ισχυρίζεται ευθέως: “Ο νόμος κατοχυρώνει πλήρως το αυτοκέφαλο καθεστώς της Εκκλησίας” (αρ. 3). Ανακοινώνει επισήμως την ανάληψη καθηκόντων του επικεφαλής της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Λετονίας, καθώς και οποιουδήποτε ιεράρχη αυτής, η γραμματεία του Προέδρου του κράτους και αυτή βάσει των πληροφοριών, που παρέχει η Ορθόδοξη Εκκλησία της Λετονίας, ανακοινώνει την παύση των ίδιων προσώπων από το αξίωμά τους. Στο επεξηγηματικό σημείωμα υπογραμμίζεται ότι αυτή ακριβώς η διαδικασία “προσφέρει τη δυνατότητα να πειστεί κανείς ότι το πρόσωπο που εξελέγη πληροί όλους τους όρους των κανονιστικών πράξεων και συμφερόντων της εθνικής ασφαλείας”, ενώ γενικότερα η ψήφιση του νομοσχεδίου “θα ενισχύσει τον ρόλο της Εκκλησίας και θα συμβάλει στη συσπείρωση της λετονικής κοινωνίας”, διότι το καθεστώς της αυτοκεφάλου Εκκλησίας “την απαλλάσσει από την επιρροή του επιτιθεμένου κράτους, της Ρωσικής Ομοσπονδίας”, πράγμα, που και πάλιν “ανταποκρίνεται στα συμφέροντα της εθνικής ασφάλειας της Λετονίας”.

Η Εκκλησία εντέλλεται μέχρι της 31 Οκτωβρίου “να συμμορφώσει τους εσωτερικούς κανονισμούς της με τις τροποποιήσεις του παρόντος νόμου περί του καθεστώτος της Εκκλησίας”. Επιπρόσθετα, ανακοινώθηκε ότι “στην πορεία εκπόνησης του νόμου διενεργήθηκαν διαβουλεύσεις με το υπουργείο Εξωτερικών, το υπουργείο Εσωτερικών και τα όργανα της κρατικής ασφάλειας... Η Εκκλησία πληροφορείται για τη θέση της Δημοκρατίας της Λετονίας σχετικά με το νομικό καθεστώς αυτής και ειδικά ότι είναι Αυτοκέφαλη Εκκλησία”. Παραλλήλως, υποστηρίζεται ότι το κράτος δήθεν “δεν θίγει τα ζητήματα της εκκλησιαστικής διδασκαλίας και του κανονικού δικαίου και δεν αναμιγνύεται σε αυτά”.

Έτσι λοιπόν, ο Πρόεδρος του κοσμικού κράτους, αφού συμβουλεύθηκε με το ΥΠΕΞ και τα όργανα της ασφάλειας, όπου προφανώς συγκεντρώθηκαν επίσης ειδικοί για τους ορθοδόξους ιερούς κανόνες, λαμβάνει εκκλησιαστική κανονική απόφαση περί “αυτοκεφάλου” και μάλιστα με ψευδείς ιστορικές αναφορές, που δημιουργούν την εντύπωση ότι δήθεν το αυτοκέφαλο υποστήριξε ο αρχιεπίσκοπος Ιωάννης Πόμερ, ο οποίος απολαμβάνει υψηλού κύρους μεταξύ των ορθοδόξων πιστών της χώρας και κατατάχθηκε στη χωρία των Αγίων πρώτον από την Ορθόδοξη Εκκλησία της Λετονίας και στη συνέχεια από το σύνολο του Πατριαρχείου Μόσχας. Το κοσμικό Κοινοβούλιο προτείνεται να αναλάβει την επίλυση των εσωτερικών ζητημάτων του εκκλησιαστικού πολιτεύματος της Ορθοδοξίας στη χώρα.

Πώς όλα αυτά συσχετίζονται με το γεγονός ότι το 99^{ο} άρθρο του Συντάγματος της Δημοκρατίας της Λετονίας μέχρι σήμερα αναφέρει: “Η Εκκλησία είναι διαχωρισμένη από το κράτος”; Με τις διεθνείς πράξεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, που υπέγραψε η Λετονία; Ουδόλως. Και τούτο δεν προκαλεί πλέον ιδιαίτερη έκπληξη σε κανένα μέσα στην ατμόσφαιρα του νομικού μηδενισμού, που αγκαλιάζει τους δυτικούς γείτονές μας. Σημαντική είναι μόνο η συγκυριακή πολιτική σκοπιμότητα, όπως την αντιλαμβάνονται η ηγεσία της χώρας ή οι κρυβόμενοι πίσω τους κηδεμόνες. Τι θα κερδίσει ο λαός της Λετονίας από αυτές τις αποφάσεις δεν έχει καθόλου σημασία. Πρόσφατα ο ίδιος ο Πρόεδρος έθεσε τον στόχο να “αντιμετωπίσει” το ‘μη ορθό’ τμήμα του λαού. Και πώς να το αντιμετωπίσει; Ευκολότατα: “Πρέπει απλώς να απομονωθούν”. Αυτό και τέλος».

Μια πηγή: https://mospat.ru/gr/news/89610/